

Ю. С. Александровичу і В. Д. Отамановському. Спираючись на широку джерельну базу доповідачка докладно висвітлила період становлення і розбудови найбільшої на той час книгозбірні Поділля. Наприкінці виступу Т. Р. Кароєва зазначила, що за ініціативою бібліотекарів у Вінниці іменами Ю. С. Александровича і В. Д. Отамановського названо вулиці.

Про діяльність відомого книгознавця, колишнього завідувача відділу стародруків ВБУ Сергія Маслова йшлося у доповіді державного експерта Апарату РНБО України, канд. історичних наук **О. І. Ємчук**. Доповідка детально зупинилася на висвітленні наукового доробку родини Маслових, її внеску в українську науку, поділилася власними враженнями від спілкування з людьми, які особисто знали Василя і Сергія Маслових.

Результати ґрунтового дослідження про життя і діяльність бібліографа ВБУ Віри Шпілевич, про її особистий внесок в українську бібліографію презентувала головний бібліограф Національної бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого **Н. В. Казакова**.

Виступ завідувачки відділу НБУВ, д-ра наук із соціальних комунікацій **Т. В. Добко** «Софія Врублевська – керівник довідково-бібліографічного відділу Бібліотеки» був насичений теплими спогадами та збагачений цікавим

ілюстративним матеріалом про свого колишнього керівника-наставника.

Головний бібліотекар НБУВ **О. В. Полякова** свій виступ присвятила діяльності Н. І. Малолетової, яка 62 роки життя віддала розбудові міжнародного книгообміну в Бібліотеці. Доповідка розповіла про життєвий шлях і науковий доробок Ніни Іванівни.

Про бібліографічну діяльність К. І. Скокан у царині красного письменства докладно розповіла мол. науковий співробітник НБУВ **О. Л. Сокур**. Присутні мали змогу переглянути бібліографічні покажчики, підготовлені особисто Катериною Ієронімівною або у співавторстві.

Загалом на секційному засіданні було заслухано 11 з 15 заявлених доповідей. Його учасники мали змогу поділитися враженнями та власними спогадами, поспілкуватися з колегами. Перед присутніми постала складна і непересічна історія найбільшої бібліотеки країни через постаті особистостей, які творили цю історію.

Олена Сокур,

мол. науковий співробітник НБУВ

Надія Стрішенець,

д-р історичних наук, провід. наук. співробітник НБУВ

Оптимізація бібліотечної діяльності у розвитку національного інформаційного простору

7 листопада 2018 р. в рамках Міжнародної наукової конференції «Бібліотека. Наука. Комунікація. 100-річчя Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського» відбулося засідання секції «Оптимізація бібліотечної діяльності у розвитку національного інформаційного простору».

У секційному засіданні взяло участь 46 осіб, зокрема провідні інформаційні фахівці ДП «Український інститут інтелектуальної власності (УКРПАТЕНТ)», Національної історичної бібліотеки України, Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського, Національної бібліотеки України для дітей, Наукової бібліотеки Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. До порядку денного секції було включено 49 доповідей, з яких 11 детально обговорено.

Засідання секції відкрив заступник ген. директора НБУВ, керівник СІАЗ, д-р іст. наук, професор **В. М. Горювий**. Він охарактеризував сучасний стан розвитку бібліотечно-інформаційної діяльності в Україні, виокремив проблеми, які постали перед бібліотечними інституціями в умовах впровадження в суспільну практику електронних технологій, окреслив перспективні підходи до вирішення актуальних завдань. Було наголошено, що потрібні рішення для модернізації бібліотечної справи можуть бути знайдені на шляху поглиблення взаємодії бібліотек із структурами громадянського суспільства, яке, з одного боку, формує запит на бібліотечні продукти і послуги, а з іншого – здатне надати комплексну підтримку різним бібліотечним ініціативам і проектам.

На переконання фахівця, бібліотеки мають розширювати номенклатуру пропонованих продуктів і послуг, прагнути до модернізації бібліотечно-інформаційного обслуговування, бібліотечної галузі загалом, щоб бути здатними задовольнити різноманітні інформаційні запити. У цьому контексті було висвітлено підходи до впровадження в бібліотечну практику інноваційних технологій інформаційно-аналітичних підрозділів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, досвід яких засвідчив здатність сучасних бібліотек оперативно адаптуватися до реалій і потреб сьогодення.

У своєму виступі В. М. Горювий підкреслив, що стратегічне значення бібліотек, їхніх бібліотечно-інформаційних ресурсів істотно зростає в умовах глобальних інформаційних впливів та інформаційних війн. У зв'язку з цим розвиток інформаційного ресурсу бібліотек слід розглядати в контексті суспільного розвитку. Водночас розкриття бібліотечно-інформаційними ресурсами свого інформаційного потенціалу, реалізація ними своєї ролі як інформаційної основи державотворення можливе лише за умови глибокої інтегрованості бібліотек у суспільні процеси. За такої стратегії наявні бібліотечні фонди та створені на їх основі бібліотечно-інформаційні продукти стають чинником, який сприяє формуванню і збереженню національної ідентичності.

Не залишилися поза увагою учасників секційного засідання актуальні питання ролі бібліотек у формуванні і розвитку національного інформаційного простору, акумуляції і збереженні документів вітчизняного сегмента інтернет-середовища, підходів до участі бібліотек у формуванні медіа культури і медіа грамотності, розвитку осо-

би і суспільства, ефективного використання бібліотечно-інформаційних ресурсів у процесі соціальної комунікації та інформаційних обмінів, участі бібліотек у здійсненні політики пам'яті, впровадження в бібліотечну практику інноваційних підходів і технологій та оптимізації на цій основі науково-аналітичної діяльності.

Завідувач відділу НБУВ, д-р політичних наук, доцент **М. Б. Закіров**, виходячи з наявної потреби всебічного пізнання сучасної політико-комунікаційної реальності у сукупності динамічних змін, розглянув проблеми взаємозв'язку суспільного наративу і політичного міфу як складників трансформації комунікаційного простору.

Питання інформаційних впливів, зумовлених процесами глобалізації та інформатизації, конструювання інформаційних проекцій політичних міфів, знайшли відображення у доповіді зав. відділу НБУВ, канд. політ. наук **С. В. Полтавця**. Він акцентував увагу на українському досвіді сучасних «війн» пам'яті у контексті міждержавних відносин.

Ст. науковий співробітник НБУВ, д-р наук із соц. комунікацій **Т. Ю. Гранчак** зупинилася на питанні формування бібліотеками медіа грамотності в умовах посилення негативних інформаційних впливів. Наголошувалося, що формування медіа компетентності користувачів є однією з умов найбільш повної реалізації бібліотекою своїх функцій. За таких умов бібліотека зможе здійснювати комплектування різними документами, зокрема тими, що містять ознаки маніпуляцій, і надавати доступ до таких документів, не побоюючись їх негативного впливу на користувачів.

Про досвід використання ресурсів наукової бібліотеки для дослідження економіко-інформаційних аспектів гібридної війни йшлося у виступі ст. наукового співробітника НБУВ, доцента **С. П. Кулицького**. Зокрема, на підставі опрацювання широкого кола джерел з бібліотечних фондів та середовища Інтернет щодо гібридної агресії Росії проти України, науковець виокремив переваги наукової бібліотеки для вивчення феномена гібридної війни.

Питанням акумуляції бібліотекою документів національного інформаційного простору в сучасних реаліях присвятила свою доповідь очільник Національної юридичної бібліотеки НБУВ, канд. історичних наук, ст. науковий співробітник **Ю. М. Половинчак**.

Логічним продовженням різноаспектного розгляду виконання вітчизняними бібліотечними інституціями свого суспільного призначення став виступ зав. відділу НБУВ, канд. наук із соц. комунікацій **Л. А. Чуприни** стосовно ролі бібліотек у підвищенні соціальної значущості інформаційних обмінів у соціальних медіа.

Комунікаційний аспект діяльності бібліотек, а саме роль бібліотечно-інформаційних ресурсів як джерела соціальної комунікації між різними спільнотами, розглянув у своєму виступі ст. науковий співробітник НБУВ, канд. філософ. наук **О. Аулін**.

Сучасні підходи до розкриття інформаційно-комунікаційного потенціалу бібліотек у розвитку суспільства і особи виокремила у своїй доповіді «Бібліотечні установи сьогодні: розвиток особи й суспільства» ст. науковий співробітник Національної юридичної бібліотеки НБУВ, канд. наук із соц. комунікацій **С. В. Горва**.

Темі впровадження інноваційних підходів у діяльність бібліотечних інституцій присвятила свій виступ зав. відділу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, керівник секції працівників шкільних бібліотек Української бібліотечної асоціації **І. І. Хемчян**. Доповідачка зосередилася на викликах, які постають в сучасних умовах перед шкільними бібліотеками, а також окреслила підходи до вирішення цілої низки нагальних питань.

Ст. науковий співробітник НБУВ, канд. наук із соц. комунікацій **В. І. Бондаренко** у своєму виступі торкнулася технологічного аспекту функціонування бібліотек, зокрема в контексті оптимізації їх науково-аналітичної діяльності. Було розкрито можливості використання сучасних веб-агрегаторів в інформаційно-аналітичній діяльності, проаналізовано їхні особливості використання, окреслено переваги. Наголошувалося також на зручності використання веб-агрегаторів на прикладі підготовки інформаційно-аналітичного продукту.

Присутні обговорили і схвалили пропозиції до Рекомендацій до заключного документа конференції, в яких зокрема наголошувалося:

1. У зв'язку з входженням нашого суспільства в інформаційний етап свого розвитку конференція констатує зростаюче значення бібліотек як науково-інформаційних центрів, що забезпечують інформаційно-комунікаційне підґрунтя процесу суспільних трансформацій. Бібліотеки мають стати осередками консолідації достовірної, актуальної, якісної, необхідної для суспільного розвитку інформації. Враховуючи інформаційно-знанцевий потенціал і універсальність сукупного бібліотечного фонду України та зважаючи на особливості підпорядкування бібліотек різних видів, їх функціональну специфіку, необхідно розробити концепцію бібліотечно-інформаційного простору, яка сприятиме системності формування бібліотечного сегмента національного інформаційного простору, більш чіткому окресленню напрямів роботи бібліотек різних видів з його наповнення, визначенню підходів до корпоративної взаємодії бібліотек одного виду та бібліотечної міжвидової взаємодії загалом;

2. З огляду на необхідність ефективної адаптації бібліотечно-інформаційного обслуговування до сучасних інформаційних потреб користувачів розробити пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правової основи функціонування бібліотек різних видів, зокрема розробити зміни і доповнення до закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», які б чітко визначали місце і роль бібліотек у забезпеченні інформаційної безпеки.

3. З метою підвищення ролі бібліотек у суспільних процесах, формування позитивного іміджу бібліотек та позиціонування бібліотечних установ як наукових, освітніх, культурних, громадських центрів розробити рекомендації щодо розвитку бібліотек як осередків інтенсивних інформаційних обмінів, комунікації та формування спільнот практики: інституційної, локальної, регіональної, національної.

Тетяна Гранчак,
д-р наук з соц. комунікацій,
ст. наук. співробітник, зав. відділу НБУВ